

բութիւն այսպիսի իրենց չափը գիտցող ընտանեաց, եւ զեղխութեան ետեւէ ընկնող ընտանեաց մէջ, եւ սրբան շատ են անոնք որ առաջիններուն երանի կուտան այսօրուան օրս, եւ իրենք միւսներուն կարգն են: Եւ սակայն մեք այս անգամ պէտք է բաւական համարիմք այսպէս քանի մը խօսքով զեղխութեան պատճառներն ու վնասները յիշատակելը: Կփափաքիմք որ այս ախտին դէմ ալ զօրաւոր դեղ մը գտնուի, ինչպէս որ մաղձախտին դէմ կ'իմտուի. բայց վախեմք թէ աւելի դիւրին է այս երկրորդին գրտնուիլը քան թէ առաջինին, վախեմք թէ անոր մի միայն դեղ լինի ան, որ նորա պատիժն է միանգամայն, այսինքն յետին աղքատութիւն եւ ցաւալի թշուառութիւն:

Եւ այս բանիս գլխաւոր պատճառ՝ նորաձեւութիւնն ու նորասիրութիւնն է, այսինքն մօսան. քանի որ աշխարհիս վրայ բռնացեր տիրեր է այս մօսան, զեղխութեան դեղ մը գտնելը անկարելի բան է: Միայն աղքատութիւնը կրնայ հիմակուան մարդիկը այս մօսայի մոլութենէն ետ կեցընել, ինչպէս որ ըսինք. բայց մեր միտքը այն չէ որ զեղխու-

թիւնը վերցընելով՝ տեղը աղքատութեան խեղճութիւնը տարածեմք: Ընդ հակառակն, զեղխութեան վերնալուսն կ'աւազանքիմք որ հանգիստ ապրուստ ունենայ ամէն մարդ, աղքատութեան վտանգէն հեռու:

Նորաձեւութիւն կամ մօսա ըսածդ ամէն բանի մէջ կրնայ մտնել ու կտեսնեմք որ կը մտնէ, վասն զի մարդուս ձանձրացկոտ, փոփոխամիտ ու նորասէր բնաւորութեանը պըտուղն է: Փիլիսոփայութիւնն անգամ ունի իրեն մօսաները, բժշկութիւնն անգամ ունի իրեն մօսաները, բայց ասոնք զեղխութեան ուղղակի պատճառ չեն լինիր, այլ միայն անուղղակի. զեղխութիւնը շատցընող ու տնաւեր մօսան՝ հագուստի մօսան է, եւ ասոր բըռնակալութեան մայրաքաղաքն է մեր օրերը Գաղղիոյ Փարիզ քաղաքը, ինչպէս որ ամենուն յայտնի է: Կարելի է արդեօք յուսալ որ այս բռնակալութիւնը վերնայ օր մը անկից, ու անոր տեղը թագաւորէ չափաւորութիւնը, խնայողութիւնն ու խոհեմութիւնը. այն ժամանակը կարելի կ'լինի նաեւ յուսալ որ զեղխութիւնը պակսի աշխարհիս երեսէն, եւ մարդիկ բարեկեցիկ լինին:

ԿՈՄՍ ՇԼԻՔ,

Զ Օ Ր Ա Վ Ա Ր Ա Ի Ս Տ Ր Ի Ա Յ Ի.

Աւստրիոյ բանակը իւր քաջ զօրավարներէն մէկը կորսընցուց անցեալ տմսուն վերջը:

Շլիք կոմսը ծնաւ 1789-ին Փրահա քաղաքը, ազնուական ու հին տնէ: Պատանեկութենէն (1809) զինուորութեան մէջ մտաւ ու պատերազմներու մէջ կը թուեցաւ: Լայպսիքի (Լիպսիայի) անուանի պատերազմին մէջ (1813) աջակողմեան աչքը կորսնցուց, ու այն օրէն իվեր միշտ աչքին վրայ սեւ աչակապ մը կը կրէր, — ինչպէս որ մեր դրած պատկերին վրայ եւս կտեսնուի:

Վեննայի յեղափոխութենէն ետքը (1848) ձիաւորաց զօրավար անուանեցաւ, եւ աւելի անուն ունեցաւ անով որ 8,000 զօրքով ամենայն ջանք ըրաւ որ Տէմպլինքի եւ Կէօրկէյ Մաճառ զօրավարաց բանակները չկտրենան միանալ իրարու հետ, որով եւ վասն Կէօրկէյ իւր մատնութեանը պատճառանք մը դուտաւ: Գալիւնայի պատերազմին յաջողութեանն եւս

մեծապէս ձեռնտու եղաւ Շլիք. վասն զի եթէ նա հեռու տեղէ յանկարծ պատերազմի դաշտը հասած չլինէր, Մաճառները Վինտիշկրէյին բանակը խորտակած էին:

Արեւելեան պատերազմին ժամանակը (1854) Շլիք Կալիցիոյ բանակին հրամանատարութիւնն ընդունեցաւ, ու սահմանապահութիւն կրնէր:

Իտալիոյ պատերազմին մէջ (1859) Կիուլային տեղը անցաւ Շլիք, ու թէպէտ Սոլֆերիոյի մէջ բաւական քաջութիւն ցուցուց, բայց այս անգամ դիմացի թշնամին Մաճառները չէին, այլ աշխարհիս առաջին պատերազմող համարեալ աղգը, Գաղղիացին: Ուստի եւ իտալական պատերազմը շատ ձախորդ զնաց Աւստրիոյ փառացն համար:

Հաստատամիտ եւ ուժով բնաւորութիւն ունէր Շլիք, եւ Աւստրիոյ ձիաւորաց զօրավարներուն մէջ գրեթէ ամենէն անուանին:

Կոմս ՇԼԻՖ, զօրավար Աստրիացի.